

З огляду на стрімкі процеси інформатизації та цифровізації суспільного життя, зокрема і бібліотечної діяльності, на секцію було заявлено кілька доповідей, пов'язаних саме з електронними ресурсами. Так, молодший науковий співробітник НБУВ **О. В. Петренко**, ведучи пошук україніки в стародруках гражданським шрифтом на сайтах українських та зарубіжних національних бібліотек, здійснила відповідне порівняння щодо зручності доступу до цих ресурсів; старший науковий співробітник НБУВ, кандидат історичних наук **Ю. К. Рудакова**, досліджуючи твір І. Орновського «*BogatyWirydarz*» (НБУВ планує перевидання цієї книжкової пам'ятки з відповідним науковим апаратом), здійснила атрибуцію джерел цитування в тексті твору з використанням сучасних електронних технологій, що є доволі новою і цікавою методикою дослідження стародавніх текстів; старший науковий співробітник НБУВ, кандидат історичних наук **Н. Г. Солонська** і провідний бібліотекар НБУВ **Г. О. Борисович** представили загаломі веббібліографію на тему «Мова, фольклор і традиційна культура українців Канади».

Цього року учасникам секційного засідання було запропоновано відповісти на низку питань, а саме: яким ви бачите сучасне книгознавство; які, на вашу думку, напрями досліджень мають стати пріоритетними в наш час; які перспективи книгознавства загалом; що серед книгознавчих досліджень інтересує вас найбільше. Відповіді, що надійшли в процесі такої віртуальної дискусії, засвідчили: колеги-книгознавці, маючи можливість завчасно ознайомитися з тезами доповідей, обміркувати їх, узагальнили та висловили своє бачення сучасних книгознавчих досліджень. У більшості своїй вони мають спиратися на конкретні першоджерела – книги чи інші документи в державних фондах. Так, співробітники Національної історичної бібліотеки України **С. Смирнова** і **Н. Горська** переконані у подальшому поглибленні зв'язків книгознавства з іншими на-

уками – історією та історичною біографістикою, філологією, педагогікою. Фахівці підкреслили важливість таких зв'язків, адже вони дають змогу розвивати прикладне книгознавство, популяризувати книгу серед різних верств читацької аудиторії. Зміст окремих доповідей секції, на їх думку, засвідчив важливість дослідження кожного окремого примірника книжкової пам'ятки. Інші учасники секційного засідання до перспективних напрямів книгознавчих досліджень віднесли системне розкриття змісту ретроспективних періодичних і продовжуваних видань, адже назва журналу не дає уявлення про зміст всіх вміщених статей. Наголошувалось також, що важливим напрямом книгознавчої діяльності сьогодні є використання електронних ресурсів для проведення книгознавчих досліджень і популяризації історико-культурних фондів. Співробітників Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки **В. Шелегеду** і **І. Лабчук** найбільше зацікавили питання атрибуції та експертизи книжкових пам'яток.

Учасники секційного засідання були одностайні в думці, що в умовах пандемії COVID-19 дистанційна форма участі в конференції є найбільш оптимальною. Вони подякували фахівцям НБУВ за оперативність, яка дала змогу вчасно ознайомитися на сайті з текстами тез, представленими для обговорення. Всі вони містили корисну інформацію як з теоретичних аспектів книгознавчої діяльності, так і з практичних методів досліджень книжкових фондів.

Зареєстровані доповідачі отримали електронною поштою сертифікати учасників секційного засідання «Книгознавчі дослідження історико-культурних фондів».

Галина Ковальчук,
директорка Інституту книгознавства НБУВ,
доктор історичних наук

Бібліотеки в системі стратегічних комунікацій: міжнародний аспект

6–7 жовтя 2020 р. у рамках роботи Міжнародної наукової конференції «Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації» відбулось онлайн-засідання секції «Бібліотеки в системі стратегічних комунікацій: міжнародний аспект». До розгляду було подано 30 доповідей учасників секції, серед яких провідні фахівці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, співробітники Інституту всесвітньої історії НАН України, Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна».

Секційне засідання відкрив її керівник – заступник генерального директора НБУВ, керівник Служби інформаційно-аналітичного забезпечення (СІАЗ), доктор історичних наук, професор **В. М. Горовий**, який

проаналізував орієнтири наукового пошуку оптимізації бібліотечної діяльності в умовах інформатизації. Доповідач акцентував увагу на тому, що бібліотечний аспект в удосконаленні керівництва інформаційними процесами набуває дедалі більшого значення, оскільки він проявляється в оперуванні сукупністю суспільно значущих інформаційних ресурсів і розглядає цю сукупність з позицій оцінки збереження і використання напрацьованого суспільством досвіду життєдіяльності.

Розширення традиційних функцій бібліотек сьогодні зумовлено необхідністю організації аналізу глобальних інформаційних ресурсів в інтересах розвитку нації, держави, відбором для комплектування власних фондів, згідно з суспільними запитами, необхідної для національного розвитку зарубіжної інформації, ком-

плектуванням ресурсами національного інфотворення. В. М. Горовий наголосив: зростання кількості можливих кооперативних підходів до комплектування бібліотек новою інформацією, зростаючі можливості щодо використання оцифрованих ресурсів стануть важливим складником підвищення якості сучасного бібліотечного обслуговування, у т. ч. й можливостей скоординованого дистанційного обслуговування користувачів на рівні вимог інформаційного суспільства.

Представлені учасниками секції доповіді були присвячені питанням багатофункціональності бібліотечного простору та різноманітності інформаційно-бібліотечної діяльності; світоглядним аспектам інформаційної безпеки сучасних соціальних комунікацій; сучасним практикам комунікаційних процесів у бібліотеках; особливостям політейнменту в політичній комунікації як сукупності емоційного сприйняття створеного іміджмейкерами образу; комунікаційній діяльності зарубіжних бібліотек з органами влади, місцевими громадами; ролі інформаційно-комунікаційної діяльності ООН, інших міжнародних організацій у постконфліктному врегулюванні, відновленні сталого миру у різних державах світу; зарубіжному досвіді діджиталізації сучасної бібліотеки та перспективам його впровадження в Україні; можливостям наукових бібліотек щодо аналізу соціально-комунікаційних аспектів економічних світових криз; професійному вдосконаленню науково-редакційних працівників сучасних комп'ютеризованих бібліотек світу; діяльності публічних бібліотек як стратегічного партнера медіаосвіти дорослих; освітньо-дозвіллевим практикам сучасних бібліотек; ролі наукових бібліотек у популяризації науки, діяльності НБУВ з інформування громадськості та владних структур про досягнення українських вчених тощо.

У режимі онлайн-конференції і спілкування у чаті на сайті Центру досліджень соціальних комунікацій НБУВ відбулося активне обговорення оприлюднених доповідей. Підвищений інтерес в учасників викликали питання застосування сучасних інформаційних технологій у практиці бібліотечної діяльності. Зокрема, старший науковий співробітник НЮБ НБУВ, кандидат наук із соціальних комунікацій **В. І. Бондаренко** ознайомила учасників засідання з перспективною технологією QR-кодування як виду бібліотечного мобільного сервісу. Вона наголосила на активній динаміці та популярності використання QR-кодів у зарубіжних країнах. Завідувач відділу НЮБ НБУВ, кандидат наук із соціальних комунікацій **В. В. Струнгар** доповіла про особливості різних напрямів бібліотечного використання рекомендаційних сервісів та ефективних форм роботи бібліотек з використанням їх потенціалу. Зарубіжний досвід моніторингу змісту інформаційних потоків представив у своїй доповіді науковий співробітник Фонду Президентів України **А. Г. Федорчук**. Під час обговорення зверталася увага на відповідну практику Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадсь-

кого, створення спеціальних баз даних і інформаційно-аналітичних матеріалів.

Робота секції завершилася обговоренням й схваленням пропозиції до проєкту рішень Міжнародної конференції. Учасники засідання констатували, що у процесі розвитку інформаційного суспільства актуалізуються потреби свідомого управління інформаційними процесами, подальшого вдосконалення структури наявних ресурсів, визначення суспільно значущих завдань їх оновлення. У зв'язку з цим перед бібліотеками інформаційного суспільства, як його базовими інформаційними центрами, постають якісно нові завдання, пов'язані з необхідністю:

- професійної орієнтації у стрімко зростаючих масивах електронної інформації і відборі з них необхідної для вирішення актуальних питань суспільного розвитку. Розвиток пошукових систем при цьому полегшує даний процес, але не може замінити здатність змістовного аналізу, що властивий лише людському мозку;
- структурної організації наявного інформаційного ресурсу під актуальні суспільні запити аж до відбору тематичних блоків інформації, необхідних для підготовки, розвитку тематично організованих сукупних інформаційних продуктів, орієнтованих на реалізацію безпекових завдань, що є продуктивним при підготовці нарративних матеріалів, дистанційного забезпечення користувачів необхідною інформацією;
- комплектування фондів якісними знаннями, необхідними для майбутнього і відсіювання неякісної, шкідливої для суспільного розвитку інформації і, таким чином, створення надійного ресурсу протистояння негативним зарубіжним впливам на національну інфосферу.

Реалізація означених напрямів розвитку бібліотечної діяльності має істотно підняти продуктивність у сфері використання національних інформаційних ресурсів як в інтересах суспільного розвитку, так і в інтересах протистояння інформаційній агресії.

З допомогою бібліотечних установ – сучасних інформаційних центрів при їх комп'ютеризації:

- створюються умови ефективного використання електронних, всіх інших інформаційних ресурсів для розвитку інформаційного потенціалу стратегічних комунікацій, суспільне значення яких постійно зростає;
- з активізацією впливу глобального інформаційного простору на мережу інформаційних комунікацій нашого суспільства, насамперед стратегічних, при використанні суверенних ресурсів інформації з допомогою бібліотек, у продуктах нової інфотворчості зміцнюється змістовний контент національної самоідентифікації, духовноціннісних орієнтирів нашого суспільства;
- формуються оптимальні пропорції між змістовним наповненням комунікацій новою інформацією, що

узагальнює нові явища дійсності, та інформацією, продукуюваною попередніми поколіннями, яка може бути дороговказом, орієнтиром користувачам при оперуванні новими ресурсами;

- зростає ефективність використання в стратегічних комунікаціях продукуюваної відповідними вітчизняними структурами інформації, що орієнтована на протиставлення негативним інформаційним впливам;
- стає можливою робота бібліотечних установ щодо первинної організації тематичних ресурсів для допомоги державним структурам у використанні

їх у інформаційних контрзаходах, зважаючи на специфіку сучасної інформаційної війни, на необхідність оперативного реагування на формування нових аргументацій, що викидаються в інформаційні обміни.

По закінченню роботи Конференції всі учасники секційного засідання отримали сертифікати.

Світлана Закірова,

старший науковий співробітник НБУВ,
кандидат історичних наук

Українська музична культура і музичні фонди бібліотек в умовах цифровізації

7 жовтня 2020 р. у приміщенні Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (вул. Володимирська, 62), у рамках Міжнародної наукової конференції «Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації» відбулося засідання секції «Українська музична культура і музичні фонди бібліотек в умовах цифровізації», в якому взяли участь фахівці з музикознавства, музичного джерелознавства, бібліографії, історичних наук та культурології. До обговорення було заявлено 22 доповіді з питань розвитку музичної культури України та музичних фондів бібліотек, їх популяризації у світі із застосуванням новітніх інформаційних технологій, а також дослідження джерел вітчизняного музичного мистецтва, що зберігаються як у рукописних, так і в друкованих документах.

Завідувачка відділу НБУВ, кандидатка мистецтвознавства **Л. В. Івченко**, виступаючи з вітальним словом, окреслила коло питань, запропонованих до обговорення, акцентувала увагу на проблемах розвитку та популяризації української музичної культури, наголосила на необхідності та суспільній значущості цифрової трансформації пам'яток музичної культури, що зберігаються у відділі музичних фондів НБУВ.

Низка доповідей була присвячена питанням дослідження, популяризації рукописних та друкованих музичних документів, котрі є складовою національного культурного надбання. На висвітленні провідних теоретичних і науково-прикладних аспектів формування наукових документних комплексів у цифрову епоху зосередилась у своїй доповіді Л. В. Івченко. Вона наголосила на необхідності оцифрування музичних документів, забезпечення доступу до них широкому колу користувачів.

Професорка НМАУ імені П. І. Чайковського, докторка мистецтвознавства **М. О. Черкашина-Губаренко** детально охарактеризувала розмаїття творчого доробку Ірини Губаренко, української композиторки, поетки, те-

атральної діячки. Дослідниця подарувала відділу музичних фондів НБУВ нещодавно опубліковані матеріали Ірини Губаренко.

Провідна наукова співробітниця Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України, кандидатка мистецтвознавства **В. В. Кузик** присвятила свою доповідь творчості видатних українських композиторів Миколи Леонтовича і Левка Ревуцького, співпраці Українського культурного фонду з видавництвом «Музична Україна», яка сприяє розповсюдженню, популяризації творчості вітчизняних композиторів у світовому просторі. Відділу музичних фондів В. В. Кузик подарувала свої праці, в яких досліджується творчість Левка Ревуцького, а також повне зібрання творів Миколи Леонтовича, надруковане українською і англійською мовами, диски, на яких записано електронну версію подарованих книг.

Провідне місце в роботі секції посіли доповіді, присвячені музичній спадщині видатних вітчизняних композиторів XVIII ст. – Максима Березовського, Артемія Веделя, Степана Дегтярьова, а також непересічній ролі Ірмоля в розвитку українського церковного співу. Професорка кафедри теорії музики Львівської Національної музичної академії імені М. В. Лисенка, докторка мистецтвознавства **О. А. Шуміліна**, спираючись на дослідження рукописних нотних документів, що зберігаються у фондах НБУВ, в інших архівних установах України та ближнього зарубіжжя, детально розповіла про встановлення авторства музичних творів, які належать композиторам XVIII ст. Зокрема, йшлося про музичну спадщину композитора Андрія Рачинського, концерти котрого доповідачка віднайшла та здійснила їх атрибуцію.

Підвищений інтерес в аудиторії викликали доповіді, присвячені документам з фондів ІР НБУВ. Доцент кафедри спеціального фортепіано Національної музичної академії імені П. І. Чайковського, кандидат мистецтвознавства **А. В. Кутасевич** доповів про духовні